

'De Glashut' in de jaren vijftig van de vorige eeuw

VERTELD DOOR MAGDA DE HAAN-STOKER

In 2012 bestond de Glashut 150 jaar. Bewoonster van deze buurtschap Anneke Binnerts interviewde medebewoonster van de Glashut Magda de Haan-Stoker over haar leven.

Magda de Haan werd geboren op 30 juni 1948. Ze bracht haar jeugd door in de buurtschap "De Glashut", een rij arbeidershuisjes op Oud Over (de huidige nummers 120 - 148), destijds gemeente Loosdrecht, sinds 1952 gemeente Loenen. De huizen werden in 1862 gebouwd voor de arbeiders van een glasfabriek, die hier tot ongeveer 1900 stond. Voor de begrippen van die tijd waren de huizen ruim, 5 x 9

m. en er was een zolder. Later woonden hier veel werknemers van Vatenfabriek Van Leer in Vreeland.

De ouders van Magda woonden hier sinds hun huwelijk. Magda: Mijn vader, Dirk Stoker, werd geboren op 25 maart 1918 in De Stolp, een niet meer bestaande wijkje aan Oud Over. Mijn moeder, Machel Stoker-van 't Hof werd geboren in Zuid-Beijerland, bij Rotterdam op 6 oktober 1917. Het gezin van moeder kwam naar Vreeland omdat mijn opa een baan kreeg bij Van Leer, hij werd daar portier. Moeder ging later werken bij een wasserij in Nederhorst den Berg, fietste 's morgens heen en 's avonds weer terug.

De Glashut circa 1928.

*Het gezin Stoker,
v.l.n.r. Magda, vader,
moeder, Janny en Truus.*

Het gezin Stoker

Mijn vader en moeder hebben elkaar ontmoet bij het voetbalveld van Sperwer. Drie broers van moeder voetballen daar en vader ging ook altijd naar het voetbal kijken.

Vader werkte bij de los- en laadploeg van Van Leer. Voor een groot deel ging dat nog handmatig. De vaten kwamen op de lopende band over de weg en dan laadde hij ze op een boot, later op vrachtwagens. De boot voer naar Utrecht naar een distributiecentrum waar de vaten werden afgeleverd. Het was zwaar werk. Vader had een eeltrand op z'n rechterbovenbeen. Dat kwam doordat hij het vat van de lopende band aftilde met behulp van z'n rechterbeen, waardoor op den duur een eeltrand ontstond.

Zoals ik al vertelde werkte moeder, vóór ze trouwde, bij een wasserij (Snel) in Nederhorst den Berg. Ze kon heel mooi strijken, als zij een broek perste werd de vouw zo scherp, dat je er een brood mee kon snijden! Een colbertjasje waste ze met de hand en perste het daarna zo mooi op dat het als nieuw leek. Dat kon ze vroeger in haar ouderlijk huis ook al. Moeder kwam uit een gezin met negen kinderen en als ze thuis kwam uit haar werk lag er altijd een enorme berg strijkgoed waar ze dan 's avonds weer mee aan de slag kon.

Ons gezin bestond uit vijf personen: vader, moeder en drie meisjes, waarvan ik de jongste ben.

Opgroeien in de Glashut

Het was erg fijn om hier in de Glashut op te groeien. Ik zat in Vreeland op school, tussen de middag ging ik bij opa en oma in de Vossenlaan een boterham eten. Moeder bracht mij achter op de fiets naar school en ging dan door naar een van haar "werkhuizen". Ze heeft altijd heel hard gewerkt, hield ook het huis van oma en opa nog schoon. Toen ze het financieel wat beter kregen is ze helaas op 62-jarige leeftijd al overleden.

Na school was ik altijd bij huis, ik had hier m'n vriendjes en vriendinnetjes en je kon hier heerlijk buiten spelen. Tante Mietje (Vlug) had achter haar huis een schuur en daar mochten we ook altijd spelen. In de zomervakanties sleepten we er van alles naar toe, potten, pannen, allerlei huisraad. We richtten daar een heel huis in en "kookten" op waxinelichtjes. We maakten er de meest vieze dingen en aten het nog op ook. We haalden natuurlijk ook wel eens kattenkwaad uit zoals een portemonnee aan een touwtje op de weg leggen en het touwtje vanachter een bosje snel terugtrekken als mensen van de fiets stapten om hem op te rapen, dollé pret! Tante Mietje was geboren en getogen in de Glashut. Zij zou haar hele leven niet buiten de grenzen van Loenen komen!

Piepklein huis

Het was een kinderrijke buurt. Wij hadden een betrekkelijk klein gezin, maar er

waren families met zeven of negen kinderen. Die woonden met z'n allen in zo'n piepklein huis.

Er was weinig of geen comfort in de huizen. Als je de voordeur inkwam had je direct in de gang links een kraantje in de muur, dat was de enige watertoevoer in het huis. Daar tegenover was de deur naar de voorkamer, waar een tafel met stoelen stonden en twee leunstoelen bij het raam met een plantentafeltje in het midden. 's Zomers hadden we wat extra ruimte, want dan was de kachel weg. Naast de schoorsteenmantel het dressoir waar het servies in stond. En de bedstee, die was uitgebroken, want die werd als keukentje gebruikt. Dan had je de achterkamer, daar sliepen we met z'n allen. Mijn oudste zus

Tante Mietje Vlugg voor haar huisje.

is, toen ze ging werken bij van Leer, bij opa en oma in Vreeland gaan wonen. Toen wij ouder werden was het huis veel te klein. In de zomer sliepen we ook wel boven. Maar niet als het regende, het regende dan binnen net zo hard als buiten! Op de zolder lagen ook de aardappels uit de tuin en 's winters de kolen voor de kachel op oude kleden opgeslagen. De uien hingen aan een touw.

De WC was buiten, achter het huis. Het was een ouderwetse houten plee, die door meerdere gezinnen werd gebruikt. De put eronder werd regelmatig gelegegd, de inhoud werd als mest gebruikt op de moestuin. De emaille emmer die aan het kraantje in de gang hing omdat die wel eens druppelde, werd 's nachts als plassemmer gebruikt.

Mijn oudste zus Truus (later v.d. Bosch) werkte in de keuken bij Van Leer. Ze is later uitbaatster van het Dorpshuis in Vreeland geworden. Daar kennen velen Truus en haar man Joop van.

Truus en ik zijn beiden op de huishoudschool in Loenen geweest. Mijn middelste zus was de bolleboos van de familie, zij mocht naar de Mulo in Breukelen.

Goede sfeer

Zoals ik al vertelde was de sfeer in de buurt erg goed, al was er natuurlijk wel eens wat. Mijn moeder heeft een keer een bekeuring gekregen omdat ze bij een ruzie met de buurvrouw over een zoek geraakte autoped die buurvrouw een duw heeft gegeven. De politie-agent kwam op z'n fiets hier naar toe om de gemoederen te bedaren en de bekeuring uit te delen. Met koninginnedag was er feest in de Stolp, waar we allemaal spelletjes deden. Ik ging naar de huishoudschool in Loenen, aan de overkant van de Vecht. Soms, als mijn buurmeisje Sjaan Spijker en ik aan de late kant waren vroegen wij Jan Randraat of hij ons over wilde zetten. Hij had een platte schuit, waar we de fietsen op zetten, het scheelde ons een heel eind omrijden.

Onze buurvrouw, tante Peetje (Petronella Vlugg, schoonzus van tante Mietje) kwam iedere avond bij ons koffie drinken en de krant lezen. Op vrijdagavond paste ze al

tijd op, vader en moeder gingen dan naar de klaverjasclub bij Van Leer. De werknemers die op de hut woonden werden opgehaald en 's avonds laat weer thuisgebracht. Wij vonden het heerlijk als tante Peetje kwam. We speelden dan altijd winkeltje. De strijkplank werd uitgezet, dat was de toonbank. Op het dressoir was onze uitstalling., alle levensmiddelen werden uit de kast gehaald. Tante Peetje zat naast de kachel aan een sok te breien en te genieten van ons spel. Om tien uur precies zei ze: Opruimen! Er mocht geen kruimeltje blijven liggen. Moeder had de hele dag keihard gewerkt om het huis schoon te hebben voor het weekend en het moest netjes blijven. Af en toe kwamen ook de meisjes Los op vrijdagavond. Die waren wat ouder dan wij, zij kwamen ons leren poppenkleertjes maken. We mochten dan de oude handnaaimachine van tante Peetje gebruiken. Ze zei altijd: "niet zo hard draaien, het is een oud beestje, net als ik." Tante Peetje droeg hele gekke onderbroeken, met kleppen. Dat wisten wij omdat die altijd aan de lijn te

drogen hingen. De was werd gedroogd aan lijnen die gespannen waren tussen de bomen aan de Vecht. 's Maandags hing er een hele rij wasgoed te drogen, van de hoek tot de woonboten toe.

Drank en groenten

In die tijd werd door de mannen stevig gedronken. Op zaterdag, als ze hun loonzakje hadden gekregen en op weg naar huis langs het café van Barend Maasakker kwamen (later Cor Ledder, nu Lokaal Zuid) was de verleiding groot, de mannen wilden voor elkaar niet onderdoen. Ze hadden dan wel een probleem als ze thuis kwamen. De vrouw des huizes was niet blij. Zij moest zorgen dat de rekeningen betaald werden, het was moeilijk genoeg om de eindjes aan elkaar te knopen. Iedereen had hier een moestuin, daar werd ook 's winters nog van gegeten. Naast aardappels en uien hadden we nog verschillende andere groenten. Andijvie en snijbonen werden op het zout gezet in keulse potten en er werden ook groenten ingeweekt. Soms stonden we een hele dag

De familie Marinus-Vlug, ca 1910. V.l.n.r. Izaak Marinus, Piet Marinus, zittend voor hem Mietje Marinus, hun moeder Tjimentje Marinus, Elisabeth Marinus met achter haar Hannes Vlug (in 1920 gehuwd met Mietje) en naast haar haar man Willem Lamme.

*Fanfarekorps Oud Over",
marcherend vóór
de Glashut.*

andijvie te spoelen of zaten we snijbonen af te halen en te snijden, je vond dat heel gewoon.

In de zomervakantie maakten we fietstochten naar Valkeveen. We namen brood en drinken mee. Of we gingen met een bootje de Vecht op. De buurjongens gingen vaak vissen. Ze hadden van hun spaargeld een hengel gekocht. Wij konden dat niet betalen, dus ik maakte zelf een hengel van een bonenstok, een touwtje eraan met een kurk en een haakje. Ik ving nog meer vis dan de jongens!

*Buurvrouw Griet Spijker,
moeder van Sjaan, in haar
woonkamer.*

Als het ging vriezen schaatsten we 's winters op de Vecht. Als er sneeuw op het ijs kwam, kwamen de vaders en moeders met zelfgemaakte sneeuwschuivers en veegden een baan voor ons. Vaak kwamen de mensen uit Loenen hier ook schaatsen. Moeder maakte chocolademelk met water en een beetje melk dat ze bij Randeraat haalde. Een ander deed er een biskwietje bij, we hadden het goed.

Toen ik vijftien jaar was verhuisden we naar het dorp. De huizen hier werden onbewoonbaar verklaard en verkocht om gerestaureerd te worden. In Loenen waren nieuwe woningen gebouwd met natuurlijk veel meer comfort. Het grappige was dat op de Van Amstellaan, waar wij een huis kregen, hetzelfde rijtje bewoners in dezelfde volgorde naast elkaar woonde als op de hut. Iedereen verhuisde zo'n beetje tegelijk. Tante Mietje Vlug bleef op de hut wonen, net als de familie Stoker op de hoek

De families hebben hier nog tot in de jaren tachtig gewoond.

Anneke Bimmerts.